

Historik – information om ändringar i vägledning 2001:7

Denna bilaga beskriver de sakliga ändringar som gjorts i vägledningens olika versioner. Versionerna presenteras i fallande kronologisk ordning, det vill säga den senaste ändringen redovisas först.

Version	Beslutsdatum	Kapitel, avsnitt eller bilagor som ändrats
18	2023-06-22	1.3, 1.5, 2.1, 2.3, 2.4.1, 4.1.6, 4.2, 5, 6.1, 6.1.2, 6.3, 9.2, 10.1, 10.1.2, 12.1.6, 12.2.1, 12.2.2, 12.3.1, 13.2, 13.3.1, 13.3.4, 13.3.5, 13.6, 14.2, 14.3, 14.6, 15.2, 15.3, 15.5, 16.3, 16.4, 16.4.1, 16.5, 17, 17.2, 17.2.4, 17.2.5, 17.3, 18.1, 18.2, 18.3, 18.3.1, 18.4, 18.5
17	2021-10-07	Samtliga kapitel.
16	2020-05-18	Sammanfattning, 1.2.3, 1.3.1, 1.3.3, 1.4.2, 1.4.3, 1.5.1, 1.5.3, 1.5.5, 1.5.6, 1.6.2, 1.6.5, 1.6.9, 1.6.10 3, 3.1, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5, 3.2, 3.4, 3.8 4.2, 4.3, 4.5.1, 5.2
15	2019-06-17	1.1, 1.2.3, 1.3.2, 1.5, 1.5.2, 1.5.3, 1.5.5, 1.5.6, 1.5.7, 1.6, 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3, 1.6.4, 1.6.5, 1.6.6, 1.6.7, 1.6.8, 1.6.9, Kapitel 2 3.1, 3.3, 3.6, 3.7, 4.2.1, 4.2.4, 4.5.1, 5.2.1 och 5.2.2, 6.1, 6.2, 6.3 Bilaga 1 och 2, kapitel 7 och 8
14	2018-06-15	Samtliga kapitel utom kapitel 6. Bilaga 1 och 2.
13	2017-05-19	Samtliga kapitel
12	2015-06-09	1.12.1 och 5.18
11	2015-01-26	1.1–1.2, 1.3.1, 1.3.3, 1.4–1.9, 1.10.1–1.10.2, 1.11–1.12, 1.12.1–12.2, 1.13, 1.13.1–1.13.6, 2.1–2.2, 2.4.1, 2.7.1–2.7.5, 3.1, 3.2, 3.2.1, 3.3.1, 4.2, 4.3.1, 4.3.3–4.3.4, 4.7–4.8, 4.9.3–4.9.4, 5.1–5.2, 5.2.1, 5.3.1, 5.4–5.5, 5.8–5.11, 5.13, 5.15.1–5.15.2, 5.16, 5.17, 6
10	2013-05-31	1.1, 1.3.4, 1.5.2, 1.6, 1.7.2, 2.2, 2.5, 3, 4.3.1, 5.3, 5.5.1, 5.5.2, 6.1.1
9	2011-08-25	1.3.4, 1.7.2, 2.8, 7.3, 7.3.1, 8.5.1
8	2010-11-22	1.5.2, 2.2, 3–5, 7.5, 7.6.3
7	2010-03-12	1.1, 1.3.3, 1.3.4, 1.4, 1.5.2, 1.7.1, 1.7.2, 7.2, 7.3.1, 7.6.1, 7.6.3, 8.5.1, 8.5.3
6	2009-03-10	1.3.4, 1.3.5, 1.6.1, 1.7, 3.3.5, 3.3.6, 3.11.1, 3.12, 3.13, 7.3, 7.3.1, 7.6.1, 8.3, 8.4, 8.5.1, 8.5.2, 8.6 och Bilaga 2
5	2008-09-02	2.7.4
4	2007-12-20	1–3 och 6–8
3	2007-04-17	1.4.2, 1.5, 3.3.1, 3.9, 5, 7.2 och 7.6.2
2	2005-04-19	2.2, 6.4, 6.6.3 och 9.4
1	2004-12-21	1.2, 1.5, 6.4 och 6.5 5–6 och 9–10

Version 18

Vid denna revidering har samtliga domsnytt arbetats bort. I de flesta fall har de ersatts av hänvisningar till domstolsavgörandena men i ett fall har Försäkringskassan tagit fram ett nytt Rättsligt ställningstagande.

Därutöver omfattar revideringen ett antal förtydliganden av olika situationer och begrepp. En översyn har gjorts av kapitlen rörande överklagande, kap. 14-18, och vissa texter har bytt plats och skrivits om. Vissa nya avsnitt har också tillkommit.

Revideringen har inneburit att texterna har bearbetats språkligt och redaktionellt. Dessa ändringar har ingen gråmarkering. De delar som innehåller ändringar i sak är som vanligt gråmarkerade.

Kapitel 1 Omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB*1.3 Missnöje eller omprövning?*

Hänvisning till domsnytt 2011:77 har tagits bort och istället har en hänvisning till JO 2010/11 s. 493 lagts till. Ett förtydligande om att när det är en ny ansökan som kommit in så ska den hanteras enligt metodstöd i antingen avsnitt 12.1.1 eller 12.1.2.

1.5 Metodstöd – hantering av ett pågående ärende om rättelse eller ändring enligt 113 kap. 3 § SFB när en begäran om omprövning kommer in om samma beslut

Texten omskriven för att överensstämma med senaste revideringen av VGL 2018:01 *Rättelse och ändring av beslut enligt socialförsäkringsbalken och förvaltningslagen*. Lagt till en läshänvisning till VGL 2018:01.

Kapitel 2. Formell prövning*2.1 Beslut som kan eller inte kan omprövas*

Begreppet interimistiska beslut har ändrats till tillfälliga (interimistiska) beslut. Vidare har hänvisning till domsnytt 2013:28 tagits bort och en hänvisning till 9 kap 14a § lagen om införande av socialförsäkringsbalken har lagts till.

2.3 Vem får begära omprövning?

Hänvisning till domsnytt 2014:28 har tagits bort, skrivningen om den enskilde har förtydligats och en hänvisning till FÖD:s dom 2763/82 med tillhörande exempel har lagts till. Förtydligt vad som gäller om den enskilde är under 18 år.

2.4.1 Tvåmånadersfristen vid omprövning

Hänvisning till domsnytt 2013:35 har tagits bort och någon ytterligare åtgärd är inte aktuell då den rättsliga grunden för texten i vägledningen redan framgår av angivet förarbete och avgörande.

Kapitel 4. Avvisning och avskrivning*4.1.6 Omprövning av avvisningsbeslut*

Hänvisning till domsnytt 2020:06 har tagits bort och en hänvisning till rättsfall HFD 2020 ref. 11 har lagts till. Texten har även arbetats om för att tydligare beskriva hanteringen av ett avvisningsbeslut vid omprövningen.

4.2 Avskrivning

Begreppet interimistiskt beslut har ändrats till tillfälligt (interimistiskt) beslut.

Kapitel 5. Omprövning – en ny fullständig prövning av sakfrågan

Lagt till en mening om att Försäkringskassan normalt inte får ändra till den enskildes nackdel.

Kapitel 6. Prövningsram vid omprövning*6.1 Prövningsram – den yttre gränsen för sakfrågan*

Lagt till hänvisning till RS 2023:05.

6.1.2 Stadigvarande förmåner och förmåner för längre perioder

Tagit bort text gällande annan hantering för underhållsstöd då hanteringen inte skiljer sig från all annan hantering.

6.3 Återkrav

Förtydligat varför Försäkringskassan ska pröva hela återkravet. Även lagt till en hänvisning till RS 2023:05.

Kapitel 9. Bedömningsutrymme*9.2 Lagändring, ny praxis, övergångsbestämmelser*

Hänvisning till domsnytt 2013:36 har tagits bort och en hänvisning till rättsfall HFD 2021 ref. 12, särskilt p. 25-26 har lagts till.

Kapitel 10 Beslut efter omprövning av sakfrågan*10.1 Omprövningsbeslut*

Förtydligat att ett omprövningsbeslut ersätter grundbeslutet. Lagt till hänvisning till RS 2023:05.

10.1.2 Metodstöd – begäran om omprövning av en förmån med två parter som har motstridiga intressen

Förtydligat i tabellen att situationen i första rutan bara gäller om det inte varit någon kontakt alls med den andre parten.

Kapitel 12. Försäkringskassans beslut som omfattas av SFB och som vunnit laga kraft omfattas av negativ rättskraft*12.1.6 Ärenden som inte är ansökningsärenden*

Nytt avsnitt.

12.2.1 Försäkringskassans beslut som omfattas av SFB och som vunnit laga kraft omfattas av negativ rättskraft

Hänvisning till domsnytt 2017:07 har tagits bort. Domsnytt 2017:07 var en sammanfattning av rättskraftsavgöranden från HFD och en beskrivning av dessa avgöranden och vad som följer av dem framgår redan av texten.

12.2.2 Samma sakfråga eller en ny fråga

Hänvisning till domsnytt 2014:07 har tagits bort och det finns redan en hänvisning till RÅ 2010 ref. 1 som beskriver samma sak.

12.3.1 Metodstöd – när det redan pågår en prövning av frågan i domstol (litis pendens)

Lagt till att det är viktigt att handläggaren informerar handläggande processjuridisk enhet så snart som möjligt. Även lagt till en läshänvisning till vägledning 2001:03 *Offentlighet, sekretess och behandling av personuppgifter*.

Kapitel 13. Verkställighet och inhibition*13.2 Verkställighet av mål efter återförvisning*

Förtydligat vad det innebär att domstolen fattar ett återförvisningsbeslut. Även en hänvisning till JO:s beslut 4391-2021 har lagts till.

13.3.1 Omprövningsenheten eller en domstol har avgjort att den enskilde har rätt till ersättning

Lagt till en rättsfallsruta med JO:s beslut, dnr 82-2021.

13.3.4 Vem ansvarar för att verkställa omprövningsbeslut och domstolsavgöranden?

Förtydligat att en dom aldrig ska verkställas innan den lämnats över enligt beskrivningen i *Överklagandeprocessen för socialförsäkringsärenden* (2022:04).

13.3.5 Det finns beslut i andra förmåner som påverkas av ändringen

Förtydligat att om det finns en polisanmälan gjord så ingår det i verkställigheten av ett återkravsbeslut att meddela aktuell kontrollenhet.

13.6 Interimistiskt (tillfälligt) beslut

Nytt avsnitt. Texten fanns tidigare i avsnitt 18.1.6. Förtydligat att Försäkringskassan numera kallar interimistiska beslut för tillfälliga.

Kapitel 14. Överklagande av Försäkringskassans beslut

14.2 Beslut som får överklagas

Lagt till en hänvisning till HFD 2022 ref. 31 i rättsfallsrutan.

14.3 Vem som får överklaga ett beslutet

Hänvisning till domsnytt 2014:28 har tagits bort utan någon annan åtgärd då det var ett förmånsspecifikt exempel.

14.6 Tidsfrister

Tagit bort hänvisning till KRNS 6616-11 och lagt till hänvisning till RÅ 1992 not. 170 och NJA 1986 s. 484.

Kapitel 15. Handläggningen i förvaltningsdomstolarna

15.2 Vem är part i målet?

Lagt till hänvisning till HFD 2022 ref. 37 och beskrivning av att Försäkringskassan får ställning som motpart när en kommun överklagar.

15.3 Rollen som part

Skrivit ny text om hur Försäkringskassan ska agera som part i domstol och till vem myndighetens skrivelser riktar sig. Flyttat text angående 4 § FPL till avsnitt 18.2. Flyttat text om ny bevisning och nya omständigheter till avsnitt 16.4. Flyttat text om överklagande till förmån för enskilde till avsnitt 18.1.

15.5 Kommunicerade handlingar från domstol på annat språk

Nytt avsnitt om handlingar från domstol på annat språk.

Kapitel 16. Processramen och ändring av talan

16.3 Betydelsen av vilken tidpunkt prövningen utgår från

Hänvisning till domsnytt 2013:006 har tagits bort och en hänvisning till RÅ 2000 ref. 11 och RÅ 2010 ref. 17 har lagts till. Vidare har en hänvisning till domsnytt 2012:105 tagits bort och slutligen har en hänvisning till domsnytt 2014:025 tagits bort. Lagt till hänvisning till RS 2023:05.

16.4 Ny bevisning

Hänvisning till domsnytt 2010:17, 2013:006 och 2016:006 har tagits bort.

16.4.1 Metodstöd – komplettering med ny bevisning

Nytt avsnitt.

16.5 Försäkringskassans ändrade inställning

Nytt avsnitt.

Kapitel 17. Domstolens avgörande

Hänvisning till HFD 2020 not. 23 har lagts till.

17.2 Återförvisning

Förtydligat vad som gäller vid återförvisning respektive överlämning.

17.2.4 Förfarandefel

Hänvisning till HFD 2022 not. 6 har lagts till.

17.2.5 Överklagande av återförvisningsbeslut

Hänvisning till domsnytt 2013:008 och 2013:007 har tagits bort.

17.3 Hantering av pappersakter i samband med domstolens handläggning och avgörande

Nytt avsnitt med text som flyttats från avsnitt 18.1.7.

Kapitel 18. Överklagande av domar och beslut

18.1 När överklagar Försäkringskassan?

Disponerat om texten och lagt uttalandena från förarbetena i en särskild ruta. Uppdaterat texten om prejudikatskäl och ändringskäl. Lagt till text från avsnitt 15.3 om överklagande till förmån för enskild. Flyttat text om HFD till avsnitt 18.2.

18.2 Särskilt om prejudikatmål

Nytt avsnitt. Text om HFD flyttad hit från avsnitt 18.1. Texten från metodstödet 18.1.1 har flyttats hit. Uppdaterat texten om prejudikatmål och beskrivit förutsättningarna för att Försäkringskassan ska driva sådana mål. Texten från metodstöd 18.1.5 har arbetats in i avsnittet.

18.3 Överklagande av ändringsskäl (ändringsidspens)

Nytt avsnitt. Texten från metodstödet i avsnitt 18.1.2 har flyttats hit och uppdaterats. Texten från metodstöd 18.1.4 har flyttats hit.

18.3.1 Metodstöd – hantering av önskemål om överklagande från Försäkringskassans övriga organisation

Förtydligat text om önskemål gällande mål där AO varit part.

18.4 Vad ska Försäkringskassans överklagande innehålla

Nytt avsnitt.

18.5 Överklagande av AO

Nytt avsnitt med anledning av HFD 2021 ref. 71.

Källförteckning

Uppdaterats med aktuella källor.

Version 17

I syfte att vägledningen ska bli mer användarvänlig har den omarbetats och fått en ny kapitelindelning. Nuvarande underrubriker och text i avsnitten har strukturerats om efter den nya kapitelindelningen. Omarbetningen innebär även att vissa underrubriker som inte syntes i innehållsförteckningen nu lyfts upp i rubrikstrukturen och har blivit synliga i innehållsförteckningen. Vägledningen innehåller nu 19 kapitel. Tidigare kapitel 7 och 8 har tagits bort och förts in i andra styrande dokument.

Revideringen har inneburit att texterna har bearbetats språkligt och redaktionellt. Dessa ändringar har ingen gråmarkering. De delar som innehåller ändringar i sak är som vanligt gråmarkerade.

Sammanfattning

Arbetat om texten.

Kapitel 1 Omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB

1.1 Hur omprövning begärs

Tidigare avsnitt 1.2.1. Förtydligat att ett omprövningsärende inte omfattas av undantaget från diarietföring.

1.2 En begäran om omprövning ska gälla ett visst beslut

Tidigare avsnitt 1.2.2. Arbetat om texten.

1.4 Metodstöd – hantering av begäran om omprövning eller komplettering av begäran som kommer in till en annan enhet än omprövningen

Tidigare avsnitt 1.6.1. Förtydligat vilka ärenden som ska handläggas i FK Diaristöd.

Kapitel 2. Formell prövning

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.3.

2.1 Beslut som kan eller inte kan omprövas

Tidigare avsnitt 1.3.1. Skapat två tabeller som beskriver vilka beslut som kan omprövas och vilka beslut som inte kan omprövas. Förtydligat att ett ställningstagande om försäkringstillhörighet i journal inte är omprövningsbart. Lagt till hänvisning till HFD 2016 ref 43.

2.3 Vem får begära omprövning?

Tidigare avsnitt 1.3.2. Förtydligat vad som gäller för en kommun. Sammanställt informationen om vad som gäller för Allmänna ombudet.

2.4.2 Metodstöd – rättidsprövning vid omprövning

Tidigare avsnitt 1.6.5. Lagt till text angående utredning när en begäran om omprövning av ett återkrav där grundbeslutet är äldre än 1 år kommer in.

Kapitel 3 Anstånd

Nytt kapitel. Lyft fram vad som gäller vid anstånd med tillhörande metodstöd.

3.1 Metodstöd – hur ska jag bedöma begäran om mer tid (anstånd)?

Nytt metodstöd.

Kapitel 4. Avvisning och avskrivning

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.4.

4.1 Avvisning

Tidigare avsnitt 1.4.1. Arbetat om texten med anledning av nytt rättsligt ställningstagande (Försäkringskassans rättsligt ställningstagande FKRS 2021:09).

4.1.6 Omprövning av avvisningsbeslut

Tidigare avsnitt 1.4.2. Arbetat om texten.

Kapitel 5. Omprövning – en ny fullständig prövning av sakfrågan

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.5.

Kapitel 6. Prövningsram vid omprövning

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.5.3.

6.1.2 Stadigvarande förmåner och förmåner för längre perioder

Tidigare ett avsnitt utan numrering i 1.5.3 Arbetat om texten.

6.4 Metodstöd – prövningsramen

Tidigare avsnitt 1.6.6. Arbetat om texten och lagt till exempel angående prövningsramen vid omprövning. Förtydligande hur prövningsramen påverkas när det kommer in fler ansökningar.

6.5 För hur lång tid kan du bevilja stadigvarande förmåner och förmåner för längre perioder när det kommer in en andra ansökan?

Nytt metodstöd.

Kapitel 7. Utredningsskyldighet inför omprövningsbeslut

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.5.4.

7.1 Utredningsskyldighet

Arbetat om texten.

7.1.1 Metodstöd – utredning när ett beslut omprövas

Tidigare avsnitt 1.6.7. Arbetat om texten och förtydligat tabellen.

Kapitel 8. Handläggningstid, väsentlig försening och den enskildes rätt att begära avgörande

Nytt kapitel. Tidigare avsnitten 1.5.5 och 1.5.6 som slagits samman till ett kapitel.

Kapitel 9. Bedömningsutrymme

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.5.7.

Kapitel 10. Beslut efter omprövning av sakfrågan

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 1.5.9. Nytt namn.

10.1 Omprövningsbeslut

Tidigare avsnitt 1.5.9. Arbetat om texten.

10.1.1 Metodstöd – när kan beslut fattas före tvåmånadersfristens utgång

Tidigare avsnitt 1.6.8. Arbetat om texten.

10.3 Metodstöd – arkivering av ärenden som handläggs i FK Diariestöd

Tidigare avsnitt 1.6.11 med omarbetad text med anledning av ett nytt diariestöd.

Kapitel 11. Begäran om omprövning och överklagan av förfarandebeslut

Tidigare kapitel 2.

11.2 Behörighet att handlägga överklagade förfarandebeslut.

Tidigare avsnitt 2.3. Arbetat om texten.

Kapitel 12. Ny ansökan om samma sak (vid laga kraft, negativ rättskraft, res judicata, litis pendens)

Nytt kapitel. Delar av tidigare kapitel 3.

12.1 Handläggning av en ny ansökan som gäller en sakfråga som redan avgjorts i ett tidigare beslut

Tidigare avsnitt 3.1. Arbetat om texten.

12.1.1 Metodstöd – en ny ansökan kommer in tidigare än två månader från den dag då den enskilde tog del av grundbeslutet

Tidigare avsnitt 3.1.1. Lagt till text om att utreda med den enskilde när man inte vet när denne tagit del av beslutet.

12.1.5 Överklagande av avvisningsbeslut grundade på allmänna principer om negativ rättskraft

Tidigare avsnitt 3.1.5. Nytt namn. Försäkringskassan anser att avvisningsbeslut grundade på allmänna principer om negativ rättskraft ska överklagas till domstol. Arbetat om texten.

12.2.2 Samma sakfråga eller en ny fråga

Tidigare ett avsnitt utan numrering i 3.2. Förtydligande om hur händelseförloppet ska bedömas. Arbetat om texten och tagit bort exemplet med Sophie.

12.3 När sakfrågan redan är överklagad till domstol – litis pendens

Tidigare avsnitt 3.3. Arbetat om texten utifrån ny lagstiftning.

12.3.1 Metodstöd – när det redan pågår en prövning av frågan i domstol (litis pendens)

Tidigare avsnitt 3.5. Förtydligat att Försäkringskassan ska säkerställa att det lämnas behövlig information till domstolen.

Kapitel 13. Verkställighet och inhibition

Nytt kapitel. Tidigare avsnitt 3.6 – 3.9.

13.2 Verkställighet av mål efter återförvisning

Tidigare avsnitt 3.7. Förtydligat exemplet. Även förtydligat att det i vissa speciella fall finns skäl att frånga överinstansens bedömning.

13.3.5 Det finns beslut i andra förmåner som påverkas av ändringen

Tidigare ett avsnitt utan numrering i 3.8. Förtydligat exemplet.

Kapitel 14. Överklagan av Försäkringskassans beslut

Tidigare kapitel 4.

14.2 Beslut som får överklagas

Tidigare avsnitt 4.2. Arbetat om texten och hänvisat till aktuella rättsfall.

14.5 Behörig förvaltningsrätt

Tidigare avsnitt 4.3. Förtydligat att personer som är enskilda näringsidkare även omfattas av 113 kap. 14 § SFB.

14.7.1 Formell prövning

Tidigare avsnitt 4.5.1. Arbetat om texten.

14.7.2 Prövning av ändring av beslutet vid ett överklagande (113 kap. 3§ SFB och 39 § FL)

Tidigare avsnitt 4.5.3. Tagit bort stycke med hänvisning till förvaltningslagen i lydelsen före den 1 juli 2018.

Kapitel 15. Handläggningen i förvaltningsdomstolarna

Tidigare kapitel 5. Nytt namn.

15.5 Muntlig förhandling

Tidigare avsnitt 5.5. Arbetat om texten med anledning av lagändring.

Kapitel 16. Processramen och ändring av talan

Nytt kapitel.

Kapitel 17. Domstolens avgörande

Tidigare avsnitt 5.6. Arbetat in ny text om domar och beslut.

17.2 Återförvisning

Tidigare avsnitt 5.6.2. Arbetat om texten och lagt till ny hänvisning till domsavgöranden. Lagt till ny text om återförvisning på olika grunder i underrubrikerna 17.2.1 – 4.

Kapitel 18. Överklagande av domar och beslut

Tidigare avsnitt 5.7. Nytt namn.

18.1.7 Metodstöd – arkivering av ärenden som handlagts i pappersakt

Tidigare avsnitt 5.13. Arbetat om texten.

Kapitel 19. Resning och återställande av försutten tid

Tidigare kapitel 6.

Källförteckning

Uppdaterats med aktuella källor.

Version 16

Revideringen har inneburit vissa redaktionella ändringar där bland annat beskrivningen att diarieföra har bytts ut mot ordet registrera. I sammanfattningen har ett stycke om barnkonventionen arbetats in.

I kapitel 1 har två nya avsnitt tillkommit som beskriver väsentlig försening och den enskildes möjlighet att begära avgörande. Det har även tillkommit ett metodstöd för väsentlig försening och ett metodstöd som beskriver hanteringen av en påbörjad rättelse eller ändring när en begäran om omprövning kommer in. Vidare har Domsnytt 2020:006 som innebär en ändrad hantering av omprövningar av avvisningsbeslut arbetats in. Slutligen har prövningsramen förtydligats och en beskrivning av prövningsramen vid återkrav lagts till.

I kapitel 3 har hanteringen av en andra ansökan som gäller en sakfråga som redan har avgjorts i ett beslut lyfts fram. De två tabeller som beskriver hanteringen av en andra ansökan har arbetats om och blivit metodstöd. De har även lyfts fram genom att få egna rubriker under nyskapade avsnittet 3.1, vilket innebär att de nu även syns i innehållsförteckningen.

I kapitel 4 har ett förtydligande om hur rättidsprövningen vid ett överklagande ska ske och ett förtydligande gällande Domsnytt 2020:006 har lagts in. Det har även förtydligats till vilken domstolskrets en kommun ska klaga.

I kapitel 5 har förtydligats när Försäkringskassan inte är part när kommunen överklagar ett grundbeslut.

Kapitel 1 Omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB*Sammanfattning*

Lagt till en text om barnkonventionen.

1.2.3 Missnöje eller omprövning?

Förtydligat att ett muntligt missnöje kan vara impuls om rättelse samt lagt till en hänvisning till vägledning 2018:1.

1.3.1 Beslut som kan eller inte kan omprövas

Förtydligt vilka beslut som inte kan omprövas och även tagit upp Domsnytt 2020:006. Även förtydligt att beslut som innebär ej ändring enligt 113:3 SFB ska omprövas om missnöjesyttringen inkommit inom besvärstiden. Förtydligt att en kommun måste överklaga ett beslut om ersättning enligt SFB. Lagt till att beslut om att utfärda intyg om tillhörighet till svensk socialförsäkring kan omprövas.

1.3.3 Rättidsprövning

Förtydligt en underrubrik så att det framgår att beskriven hantering av tvåmånadersfristen gäller omprövning.

1.4.2 Omprövning av avvsningsbeslut

Förtydligt den nya hanteringen med anledning av Domsnytt 2020:006. Även tagit bort hänvisning till domsnytt 2013:040.

1.4.3 Avskrivning

Mindre justering av texten.

1.5.1 Sakfrågan

Förtydligt sakfrågan gällande prövningen av en formell fråga.

1.5.3 Prövningsram

Ett förtydligande gällande prövningsramen och vad som gäller vid återkrav.

1.5.5 Nytt avsnitt – Handläggningstid och väsentlig försening

Skapat nytt avsnitt.

1.5.6 Nytt avsnitt – Den enskildes rätt att begära avgörande

Skapat nytt avsnitt.

1.5.7 tidigare avsnitt 1.5.5

1.5.8 tidigare avsnitt 1.5.6

1.5.9 tidigare avsnitt 1.5.7

1.6 Metodstöd

1.6.2 nytt Metodstöd – hantering av en pågående utredning av rättelse eller ändring enligt 113 kap 3 § SFB när en begäran om omprövning kommer in

1.6.3 tidigare avsnitt 1.6.2

1.6.4 tidigare avsnitt 1.6.3

1.6.5 tidigare avsnitt 1.6.4

1.6.6 tidigare avsnitt 1.6.5

1.6.7 tidigare avsnitt 1.6.6

1.6.8 tidigare avsnitt 1.6.7

Redaktionell ändring.

1.6.9 är ett nytt Metodstöd – väsentlig försening

1.6.10 är tidigare avsnitt 1.6.8

Lagt till ytterligare en situation där det vid omprövning kan framkomma motstridiga intressen. Förtydligt hur man hanterar situationen med en gemensam ansökan och där det nu finns motstridiga intressen.

1.6.11 är tidigare 1.6.9

Kapitel 3 Ny ansökan om samma sak (vid laga kraft, negativ rättskraft, litis pendens, res judicata) och inhibition samt verkställighet

Nytt namn på kapitel 3. Två tabeller om hur man handlägger en ny ansökan har blivit egna metodstöd och har tillsammans med tre underrubriker från tidigare avsnitt 3.3 *Metodstöd – negativ rättskraft och res judicata* lyfts fram och bildat det nya avsnittet 3.1. Avsnittet har även fått underrubriker som gör att de blir sökbara i innehållsförteckningen.

3.1 Nytt avsnitt – Handläggning av en ny ansökan som gäller samma sakfråga som redan avgjorts i ett tidigare beslut

3.1.1 Nytt avsnitt – Metodstöd - en ny ansökan kommer in tidigare än två månader från den dag som den enskilde tog del av beslutet

Förtydligt att om den enskilde lämnat in en ny ansökan och uppger att denne är missnöjd med tidigare beslut måste den enskilde lämna in en skriftlig missnöjesyttring. Förtydligt hur en ny ansökan ska hanteras.

3.1.2 Nytt avsnitt – Metodstöd - en ansökan kommer in senare än två månader från den dag som den enskilde tog del av beslutet

Förtydligt när ett beslut vinner laga kraft. Förtydligt hur en ny ansökan ska hanteras.

3.1.3 Nytt avsnitt – En ny ansökan om en förmån kommer in tillsammans med ett överklagande av tidigare beslut

3.1.4 Nytt avsnitt – En ny ansökan om en förmån kommer in efter att en dom meddelats i samma fråga

3.1.5 Nytt avsnitt – Omprövningshänvisning i avvisningsbeslut

3.2 – tidigare 3.1

Under rubriken *samma sakfråga eller en ny fråga* har tidigare exempel om underhållsstöd som beskriver att en ansökan med ett senare från och med datum inte är samma sakfråga lagts tillbaka. Även en omdisponering av hänvisningen till domsnytt 2014:007. Förtydligt att ny inlämnad bevisning inte alltid innebär att det är en ny fråga.

3.3 – tidigare 3.2

3.4 – tidigare 3.3

Ett förtydligande i tabellen om att det även gäller andra dagar.

3.5 – tidigare 3.4

3.6 – tidigare 3.5

3.7 – tidigare 3.6

3.8 – tidigare 3.7

Förtydligt att om verkställigheten av ett beslut bara innebär en utbetalning så kan denna utbetalning inte omprövas utan bara ändras med stöd av 113 kap. 3 § SFB.

Kapitel 4 Överklagande av Försäkringskassans beslut

4.2 Beslut som får överklagas

Förtydligt om att avvisningar och avskrivningar får överklagas. Om omprövningen av ett avvisningsbeslut ändras ska sakfrågan prövas i ett grundbeslut med en omprövningshänvisning. Lagt till hänvisning till domsnytt 2020:006. Även förtydligt att beslut som innebär ej ändring enligt 113:3 SFB ibland inte ska omprövas.

4.3 Behörig förvaltningsrätt

Förtydligt till vilken domstolskrets som en kommun ska klaga.

4.5.1 Formell prövning

Förtydligande om vad som gäller om Försäkringskassan inte lämnat någon besvärshänvisning. Samt vad som gäller vid en rättidsutredning av ett överklagande.

Kapitel 5 Processen i de allmänna förvaltningsdomstolarna

5.2 Vem är part i målet?

Förtydligande när Försäkringskassan inte är part i målet när kommunen överklagar ett grundbeslut.

Författningar

Lagt till Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Domsnytt

Tagit bort 2013:040

Lagt till domsnytt 2020:006

Version 15

Revideringen har som vanligt inneburit vissa redaktionella förändringar och i ett försök att göra det tydligare var i organisationen ett beslut är fattat har bland annat uttryck som ursprungsbeslut bytts ut mot grundbeslut. Kapitel 2 har åter fått ett användningsområde och kapitlet beskriver nu hanteringen av förfarandebeslut. Vidare har de två bilagor som fanns skrivits in och blivit två enskilda kapitel 7 och 8.

För att förenkla och förtydliga hanteringen av ett omprövningsärende har ett antal metodstöd förändrats och det har även tillkommit tre nya metodstöd. Det har inneburit att några av metodavsnitten fått nya nummer.

Slutligen har ett förtydligande gjorts gällande verkställande enhets ansvar vid verkställigheten av omprövningsbeslut.

Kapitel 1 Omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB

1.1 Inledning

Lagt till undantag när kommunen kan ses som "en enskild".

Lagt till beskrivning att ett omprövningsärende är ett administrativt ärende.

Att det finns ett undantag när ett beslut har rättsverkan på två parter.

1.2.3 Missnöje eller omprövning?

Hänvisning till kapitel 2 när det gäller överklagat förfarandebeslut.

1.3.2 Vem får begära omprövning?

Förtydligat att en kommun kan ses som "en enskild" i vissa fall.

1.5 Omprövning- En ny fullständig prövning

Tagit bort text. Samt hänvisar till avsnitt 1.5.1 och 1.5.2.

1.5.2 Ny fullständig prövning

Mindre justering av texten.

1.5.3 Prövningsram

Förtydligande om att sakfrågan i de flesta fall initieras med en ansökan från den enskilde.

1.5.5 Bedömningsutrymme

Justering av texten, ursprungsbeslutet behöver inte vara fel.

1.5.6 Lagändring, ny praxis, övergångsbestämmelser

Förtydligande att en HFD dom är praxisbildande och ska följas omedelbart.

1.5.7 Beslut

Lagt till en mening. Flera omprövningsbeslut kan meddelas i ett och samma brev.

Förtydligt särskilda skäl. Tagit bort hänvisning till JO-beslut 3063–2002. Ändrat hänvisning till metodstöd 1.6.7.

1.6 Metodstöd

Metodavsnitten har fått nya rubriknummer.

1.6.1 är tidigare 1.6.6 Metodstöd – hantering av begäran om omprövning eller komplettering av begäran som kommer in till en annan enhet än omprövningen

1.6.2 är tidigare 1.6.4 Metodstöd – hantering av handlingar som kommit in i samband med begäran om omprövning

1.6.3 är samma som tidigare 1.6.3 men med nytt namn 1.6.3 Metodstöd – vad ska ingå i en omprövningsakt?

Förtydligt att alla relevanta handlingar ska vara med för att ärendet ska anses komplett.

1.6.4 är ett nytt metodstöd - rättidsprövning

1.6.5 är ett nytt metodstöd – prövningsram

1.6.6 är tidigare 1.6.1 Metodstöd - utredning när ett beslut omprövas

För att förtydliga när man har ett tillräckligt underlag har de tre frågorna omarbetats. Fråga tre har lyfts fram först och följs nu av fråga 1 och 2.

1.6.7 är tidigare 1.6.2 Metodstöd- bedömning om beslut kan fattas före tvåmånadersfristens utgång

Förtydligt när en utredning krävs och när man kan gå till beslut.

1.6.8 är ett nytt Metodstöd – att handlägga en begäran om omprövning av förmån med två parter som har motstridiga intressen

1.6.9 är tidigare 1.6.5 Metodstöd – arkivering av ärenden som handläggs i pappersakt

Kapitel 2. Begäran om omprövning och överklagande av förfarandebeslut enligt FL

IM 2017:069 har arbetats in i Vägledningen.

Kapitel 3 Laga kraft, rättskraft, litis pendens, inhibition och verkställighet

3.1 Negativ rättskraft och res judicata

Nytt stycke med ett förtydligande. Tagit bort stycket om från och med tidpunkter och exempel om underhållsstöd.

3.3 Metodstöd – negativ rättskraft och res judicata

Lagt till ett exempel för hanteringen av rena dubletter av ansökan.

Förtydligt i tabellen vad man gör om det kommer in en ny ansökan tidigare än två månader och det inte finns en begäran om omprövning.

3.6 Verkställighet av mål efter återförvisning

Lagt till ett exempel som beskriver reformatio in pejus.

3.7 Metodstöd – verkställighet av omprövningsbeslut eller domstolsavgöranden

Nytt avsnitt- Vem ansvarar för att verkställa omprövningsbeslut och domstolsavgöranden?

Kapitel 4 Överklagande av Försäkringskassans beslut*4.2.1 Vem som får överklaga ett beslut*

Nytt inledande stycke till avsnittet.

4.2.4 Metodstöd – den enskilde begär skadestånd

Ny hanteringen av begäran om skadestånd i samband med en överklagan.

4.5.1 Formell prövning

Lagt till hänvisning till kapitel 1.6.4, nytt metodstöd.

Kapitel 5 Processen i de allmänna förvaltningsdomstolarna

Borttagna avsnitt.

*5.2.1 tagits bort och lagts i rutiner för RAD**5.2.2 tagits bort och lagts i rutiner för RAD***Kapitel 6 Resning och återställande av försutten tid***6.1 Resning*

Förtydligande att en begäran om resning ska skickas direkt till domstolen.

6.2 Återställande av försutten tid

Förtydligande att en begäran om återställande av försutten tid ska skickas direkt till domstolen.

*6.3 Lagt till Metodstöd- handläggning av ärenden om resning och återställande av försutten tid***Kapitel 7 Metodstöd- hantering av domar och beslut från domstolarna när processföringen görs i pappersakt**

Nytt kapitel: Tidigare bilaga 1.

Kapitel 8 Metodstöd- registrering i diariesystemet (Cicero) för ärenden som gäller omprövning och processföring

Nytt kapitel: Tidigare bilaga 2.

Bilaga 1 och 2 uppdaterade bl.a. med tanke på nya arkivrutiner och flyttats nu till kapitel 7 och 8.

Källförteckning

Tagit bort JO:s beslut, dnr 3063-2002

Version 14

Vägledningen har bytt namn. Den heter numera *Omprövning och överklagande av Försäkringskassans beslut* istället för *Omprövning, ändring och överklagande av Försäkringskassans beslut*. Det beror på att kapitlet om ändring enligt 113 kap. 3 § SFB har lyfts bort från denna vägledning och numera finns i den nya vägledningen (2018:1) *Rättelse och ändring av beslut enligt socialförsäkringsbalken och förvaltningslagen*.

Vissa avsnitt har flyttats och därför fått nya nummer. En del andra avsnitt har arbetats om, och textavsnitt som handlar om samma tema har vävts samman i syfte att få ökad tydlighet i vägledningen. Det finns även en del nya rubriker.

I vägledningen har IM 2017:112 och IM 2017:117 som gäller ny fullständig prövning av sakfrågan respektive negativ rättskraft arbetats in.

De laghänvisningar i texten som gäller förvaltningslagen har justerats utifrån förvaltningslagen (2017:900), som träder i kraft den 1 juli 2018.

Metodstöden för hantering av omprövningar och överklaganden har arbetats om och anpassats så att hanteringen stämmer överens med handläggarssystemet. Hänvisning för hantering görs till Användarhandledning Omprövning och överklagande i ÄHS.

Metodstödet som gäller verkställighet av omprövningsbeslut eller domstolsavgörande har förtydligats med information att ett omprövningsbeslut eller domstolsavgörande också kan påverka Försäkringskassans senare beslut. Det framgår vidare att omprövningsbeslutet eller avgörandet även kan innebära att Försäkringskassan måste fatta nya beslut om andra förmåner eller i andra frågor. Avsnittet tydliggör därmed verkställande enhets ansvar när de får ett omprövningsbeslut eller dom för verkställighet.

Metodstöd angående diarieföring i Ciceron gällande ärenden i pappersform (bilaga 1) har återinförts. Metodstöd med anvisade texter i åtgärdsraden i diariesystemet för omprövning och processföring (bilaga 2) har uppdaterats.

Under Sammanfattning

Stycket som handlade om 113 kap. 3 § SFB har tagits bort.

Kapitel 1 Omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB

1.2.1 Hur omprövning begärs

Förändring i formulering av formkraven för begäran om omprövning och att blankett 7024 inte är ett krav. Förtydligande att begäran även kan ske via e-postmeddelande.

1.2.2 En begäran om omprövning ska gälla ett visst beslut.

Ny rubrik. Förtydligat kravet på att en begäran om omprövning ska kunna kopplas till ett visst beslut och att avvisning ska ske om det inte går.

1.2.3 Missnöje eller omprövning?

Ny rubrik. Delvis nytt innehåll men innehåller även text som strukturerats om och som flyttats hit från andra avsnitt. Förtydligat vad som är en begäran om omprövning och vad som inte är det. Förtydligat vikten av utredning med den enskilde ifall det finns osäkerhet om vilken avsikt den enskilde har med den handling som kommit in. Skrivning om förfarandebeslut har lagts in och läshänvisning har gjorts till vägledning 2004:7 *Förvaltningsrätt i praktiken*.

1.3.1 Beslut som kan eller inte kan omprövas

Förtydligat vilka beslut som kan omprövas och vilka som inte kan det samt lagt in en punktlista om det. Uppdaterad hänvisning till förvaltningslag (2017:900). Läshänvisning har lagts in till vägledning 2018:1 *Rättelse och ändring av beslut enligt socialförsäkringsbalken och förvaltningslagen*.

Texten som handlar om begäran om omprövning och det allmänna ombudet har uppdaterats utifrån det nuvarande allmänna ombudets uppfattning i de fall det omprövade beslutet är oriktigt och skulle kunna ändras enligt 113 kap. 3 § SFB. Då ska kontakt tas med det allmänna ombudet som avgör hur man går vidare.

1.3.2 Vem får begära omprövning?

Text som tidigare fanns direkt efter inledningen i vägledningen har flyttats hit under avsnittet som handlar om formell prövning.

Lagt till information om förmyndare, att dessa i regel är vårdnadshavarna och vårdnadshavarna är ofta föräldrarna. Men det finns också särskilt förordnade vårdnadshavare och gode män, exempelvis för ensamkommande barn.

Förtydligande att i praxis har *behörig företrädare* för dödsboet ansetts kunna begära omprövning av ett beslut som gäller den avlidna personen.

1.3.3 Rättidsprövning

Förtydligat texten med att den enskilde kan begära anstånd för att komplettera sin begäran om omprövning eller sitt överklagande och att det är Försäkringskassan respektive domstolen som beslutar om detta. Lagt till information att det går att läsa mer om anstånd i vägledning 2004:7 *Förvaltningsrätt i praktiken*.

1.4.1 Avvisning

Lagt dit ytterligare exempel på när en begäran om omprövning ska avvisas. Exemplet gäller när en begäran om omprövning inte kan härledas till ett visst beslut, eller på något annat sätt inte uppfyller formkraven. Länshänvisning till vägledning 2004:7 *Förvaltningsrätt i praktiken* har gjorts.

Ny underrubrik "Avvisning på grund av att formkraven inte är uppfyllda". Texten under denna rubrik är ny.

1.4.2 Omprövning av avvisningsbeslut

Ny rubrik till befintlig text.

1.4.3 Avskrivning

Omarbetad text om situationer när Försäkringskassan ska skicka ett avskrivningsbeslut.

1.5 Omprövning - En ny fullständig prövning av sakfrågan

Ny rubrik. IM 2017:112 Vad menas med en "ny fullständig prövning av sakfrågan"? har arbetats in i detta och flera efterföljande avsnitt. Ny text, men även viss text från tidigare vägledningsversion har vävts in.

1.5.1 Sakfrågan

Ny rubrik och ny text. Inarbetning av IM 2017:112 Vad menas med en "ny fullständig prövning av sakfrågan"?

1.5.2 Ny fullständig prövning

Ny rubrik och ny text. Inarbetning av IM 2017:112 Vad menas med en "ny fullständig prövning av sakfrågan"?

1.5.3 Prövningsram

Ny rubrik och ny text. Inarbetning av IM 2017:112 Vad menas med en "ny fullständig prövning av sakfrågan"?

1.5.4 Utredningsskyldighet inför omprövningsbeslut

Ny rubrik och ny text. Inarbetning av IM 2017:112 Vad menas med en "ny fullständig prövning av sakfrågan"?

1.5.5 Bedömningsutrymme

Ny rubrik och ny text. Inarbetning av IM 2017:112 Vad menas med en "ny fullständig prövning av sakfrågan"?

1.6.1 Metodstöd – utredning när ett beslut omprövas

Gett exempel på frågor man kan ställa sig för att avgöra om utredningen och beslutsunderlaget är tillräckligt. Även lagt dit hänvisning till riktlinje 2009:01 *Försäkringsmedicinsk- och odontologisk kompetens i ärenden som omprövas eller överklagas, och som handläggs i ÄHS*.

1.6.6 Metodstöd – hantering av begäran om omprövning eller komplettering av begäran som kommer in till en annan enhet än omprövningen

Ändring av texten och hänvisning till Användarhandledning Omprövning och överklagande i ÅHS, så att hanteringen stämmer överens med handläggarsystemet.

Kapitel 2

Har lyfts bort från denna vägledning. Innehållet ingår istället i den nya vägledningen 2018:1 *Rättelse och ändring av beslut enligt socialförsäkringsbalken och förvaltningslagen*.

Kapitel 3

3.1 Negativ rättskraft och res judicata

Förtydligat att negativ rättskraft omfattar både domstolsbeslut och Försäkringskassans beslut. Lagt in läshänvisning till vägledning 2018:1. Under rubriken "Samma sakfråga eller en ny fråga" har ett exempel lagts in.

3.3 Metodstöd - negativ rättskraft och res judicata.

Inarbetning av Im 2017:117 "Försäkringskassans beslut hindrar att ny ansökan om samma sak prövas enligt 113 kap. 7 § SFB och regeln om negativ rättskraft"

3.4 Metodstöd – när det redan pågår en prövning av frågan i domstol (litis pendens)

Texten i avsnittet är omformulerad.

3.5 Verkställighet

Förtydligande av begreppet skyndsamhet.

3.7 Metodstöd – verkställighet av omprövningsbeslut eller domstolsavgörande

Förtydligande av verkställande enhets ansvar när de får ett omprövningsbeslut eller dom för verkställighet. Även lagt in läshänvisning till vägledning 2005:1 *Utbetalning av förmåner, bidrag och ersättningar*.

Kapitel 4

4.1 Inledning

Lagt till att redogörelsen även innefattar beslut i ärenden om förmåner enligt FL.

4.2 Beslut som får överklagas

Lagt till 41§ FL om förfarandebeslut.

4.2.2 Metodstöd – rutin vid överklagande.

Tidsfrist för överlämnande av den enskildes överklagande till domstol har lagts till.

4.2.3 Andra frågor i samband med överklagande

Lagt till hänvisning till riktlinjer 2013:5 Hantering av kundsynpunkter.

4.2.6 Metodstöd – diarieföring och bildande av akt för processföring

Ändring av texten och hänvisning till Användarhandledning Omprövning och överklagande i ÅHS, så att hanteringen stämmer överens med handläggarsystemet.

4.3 Behörig förvaltningsrätt

Poängtering att överlämnandet görs till rätt förvaltningsrätt och att det sker skyndsamt.

4.5.1 Formell prövning

Ändring av text i den del som gäller hantering av ett inkommet överklagande när Försäkringskassan lämnat en felaktig underrättelse eller helt utelämnat underrättelsen om hur man överklagar.

4.5.3 Prövning av ändring av beslutet vid ett överklagande (113 kap. 3 § SFB och 39 § FL)

Prövning om överklagan ska ändras enligt FL har lagts till, samt att överklagan, både enligt SFB och FL, alltid ska lämnas till domstol, oavsett om beslutet ändrats helt enligt klagandens yrkanden.

4.5.4 Överklagande av det allmänna ombudet

Borttag av texten att prövning enligt 113 kap. 3 § SFB ska göras av den enskildes omprövning/överklagan när allmänna ombudet överklagar. Bara rättidsprövning ska ske.

Kapitel 5

5.3.2. Metodstöd angående handläggning av nya handlingar i överklagandeärenden.

Anpassning av metodstödet så att det stämmer överens med handläggarssystemet och aktuella rutiner. Hänvisning till Användarhandledning Omprövning och överklagande.

Kapitel 6

Inga ändringar.

Bilagor

Bilaga 1. Hantering av domar och beslut från domstolarna när handläggningen görs i pappersakt.

Återinförd bilaga.

Bilaga 2. Metodstöd – anvisade texter i Åtgärdsraden i diariesystemet som gäller omprövning och processföring.

Uppdaterad med anledning av ÄHS.

Version 13

I vägledningen har vissa avsnitt tagits bort och andra har arbetats om på grund av den förändrade hantering som följer av att stora delar av omprövning och överklagande börjar handläggas i ÄHS från och med den 29 maj 2017. Förändringen innebär också att begäran om omprövning ska skickas direkt till omprövningsenheten och inte längre till den enhet som fattade ursprungsbeslutet. Kap. 1 är särskilt ändrat med anledning av detta.

Delar av kap. 3 har skrivits om med anledning av ny dom från HFD som innebär att en enskild som inte i tid begär omprövning av ett beslut med följd att det vinner laga kraft förlorar sin rätt till en ny prövning av den fråga som beslutet avser (HFD 2016 ref. 83).

I syfte att underlätta användningen och ge ökad läsförståelse i vägledningen har vissa nya avsnitt skapats och underrubriker lagts till. Texterna har också bearbetats språkligt och redaktionellt. Språkliga ändringar har ingen gråmarkering, även om de i vissa fall är relativt omfattande. De delar som innehåller ändringar i sak är som vanligt gråmarkerade.

Revideringen har medfört att flera avsnitt har fått nya nummer.

Vidare har text som hade formen av instruktioner lyfts bort från vägledningen och finns nu istället uppdaterat i den nya processbeskrivningen för omprövning samt i separat dokument för hantering av överklagande.

Kapitel 1 Omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB

1.1 Borttaget resonemang och hänvisning till Domsnytt 2012:105.

1.3.1 Vem får begära omprövning?

Ny hänvisning till Domsnytt 2014:028 gällande vem beslutet kan anses angå. Avsnittet innehåller nu också skrivning om vem som får begära omprövning som är under 18 år. Avsnittet innehåller även skrivning om firmatecknare för juridisk person och hur begäran om omprövning ska hanteras när den enskilde har förvaltare men själv har begärt omprövning.

1.3.2 Hur omprövning begärs – formkrav

Nya underrubriker. Förtydligande av formkraven. Ny hänvisning till JO-beslut dnr 3833-2015.

1.3.3. Övrigt – serviceskyldighet med mera

Förtydligande vad man ska göra i omprövningsärendet när allmänna ombudet överklagar samma beslut.

1.3.4 Metodstöd – hantering av begäran om omprövning eller komplettering av begäran som kommer in till en annan enhet än omprövningen

Nytt metodstöd med anledning av att stora delar av omprövningen börjar handläggas i ÅHS och att begäran om omprövning inte längre ska skickas till den enhet som fattade ursprungsbeslutet utan direkt till omprövningsenheten.

1.3.5 Metodstöd – bildande av omprövningsakt

Delvis omskrivet avsnitt.

1.4.1 Rättidsprövning

Två nya underrubriker. Helt nytt stycke under den andra nya underrubriken som avser förtydligande när begäran om omprövning kommer in till annan myndighet.

1.5 Avvisning och avskrivning

Nytt stycke om hur man ska hantera felaktigt beslut om avvisning.

Ny hänvisning till JO-beslut 2962-2014.

Ny underrubrik och nytt stycke gällande avvisning på grund av för sent inkommen begäran om omprövning och allmänna ombudet har överklagat beslutet.

Ny hänvisning till HFD 2016 ref.83.

1.6 Prövning i sak

Ny hänvisning till avsnitt om bedömningsutrymme i vägledningen Förvaltningsrätt i praktiken (2004:7).

Delvis nytt stycke och ny hänvisning till JO-beslut 3063-2002.

1.6.1 Metodstöd – utredning i samband med omprövning.

Nytt metodstöd med hänvisning till Riktlinjerna 2010:10 *Samverkan mellan omprövningsenheten och andra verksamhetsområden.*

1.7 Beslut

Förtydligande av vikten att motivera ett omprövningsbeslut.

Borttagna avsnitt:

1.4 Metodstöd – handläggning på kundmötesavdelningarna

1.10.2 Delgivning av beslut om SGI

1.13.1 Metodstöd – sammanhållna beslut

1.13.4 Metodstöd – verkställande av omprövningsbeslut

1.13.5 Metodstöd – särskild hantering vid återkrav av slutligt bostadsbidrag/beslut om slutlig sjukersättning vid steglös avräkning

Kapitel 2 Ändring enligt 113 kap. 3 § SFB

2.2.1 Metodstöd- rätt rättelse?

Nytt metodstöd.

2.2.2 Metodstöd – hantering av rättelsebeslut i samband med omprövning och överklagan

Nytt metodstöd.

2.2.3 Metodstöd – ändring av beslut som överklagats och överlämnats till domstol

Nytt metodstöd.

Kapitel 3 Laga kraft, rättskraft, litis pendens, inhibition och verkställighet

3.1 Negativ rättskraft och res judicata.

Avsnittet har skrivits om med anledning av dom från HFD (HFD 2016 ref 83). Nya underrubriker har lagts till.

3.3 Metodstöd – negativ rättskraft, res judicata och litis pendens

Nytt metodstöd med delvis ny text.

Kapitel 4 Överklagande av Försäkringskassans beslut

4.2.1 Vem som får överklaga ett beslut

Ny hänvisning till Domsnytt 2014:28

4.2.6 Metodstöd – diarieföring och bildande av akt för processföring

Avsnittet har skrivits om med anledning av att stora delar av överklagande börjar handläggas i ÄHS.

4.5.1 Formell prövning

Ny hänvisning till JO-beslut 3833-2015.

4.5.3 Annan prövning (113:3 SFB och 26, 27 §§ FL)

Ny hänvisning till lagrum i rubriken. Nytt stycke.

Borttagna avsnitt:

4.3.4 Metodstöd – om överklagandet sänts in till inläsningscentralen.

4.4 Metodstöd – överklagande av beslut enligt 113 kap. 3 § SFB

4.6 Överklagande av Försäkringskassan

Kapitel 5 Processen i de allmänna förvaltningsdomstolarna

5.3.2 Metodstöd- Hantering av handlingar som kommit in i samband med överklagande eller under processen i domstol

Nytt metodstöd

5.12 Metodstöd – hantering av domar och beslut i samband med verkställighet

Nytt metodstöd med delvis ny text.

Borttagna avsnitt:

5.3.1 Metodstöd – när AO är part

5.9 Metodstöd – hantering av domar och beslut från domstolarna

5.10 Metodstöd- särskild hantering om beslutet som omprövats eller överklagats gäller återkrav vid beslut om slutligt bostadsbidrag/beslut om slutlig sjukersättning vid steglös avräkning.

5.11 Metodstöd- hantering av domstolsavgöranden som eventuellt ska överklagas av Försäkringskassan

5.15 Metodstöd- dom från förvaltningsrätt- När Försäkringskassan är part

5.15.1 Domen i förvaltningsrätten innebär "ej ändring"

5.15.2 Domen i förvaltningsrätten innebär "helt eller delvis ändring" eller "återförvisning"

5.16 Metodstöd – dom från kammarrätt

*Kapitel 6**Borttaget avsnitt:*

6.1.1 Metodstöd – diarieföring av ärenden om resning och återställande av försutten tid

Version 12

Två nya metodstöd har lagts till.

Version 11

Ett flertal rubriker har gjorts om till metodstöd och exemplen har tagits bort.

Kapitel 1

1.1 Domsnytt 2012:105 har inarbetats.

1.2 Tillägg om att beslut fattade enligt 110 kap. 30 § SFB ska omprövas med 113 kap. 7 § SFB. Tillägg om interimistiska beslut.

1.3.1 Tagit bort exemplet.

1.3.3 Tillägg om omprövningsbegäran under kommuniceringstid.

1.4 Lagt till "Metodstöd i rubriken" och bytt ut LFC/NFC mot begreppet "kundmötesavdelningarna". Lagt till nya punkter under den nya underrubriken "Observera att handlingen ska hanteras i särskild ordning i följande situationer. IM 2014:053 är inarbetat.

1.5 Ny punkt "Metodstöd – beslutet ändras med 113 kap. 3 § SFB". IM 2014:053 är inarbetat.

1.6 Ny punkt "Metodstöd – beslutet ändras inte med stöd av 113 kap. 3 § SFB" och inarbetning av IM 2014:053.

1.7 Ny punkt "Metodstöd – handläggning på omprövningsenheterna" med tillägg om fullmakt. Rubriken hade tidigare inget nummer.

1.8 Ny punkt "Metodstöd – Om begäran om omprövning sänts till inläsningscentralen". Inarbetning av IM 2014:008.

1.9 Ny punkt "Metodstöd – bildande av omprövningsakt. Rubriken hade tidigare nummer 1.4. Två nya stycken tillagda.

1.10.1 Tillägg Domsnytt 2013:035 under rubriken "Rättidsprövning".

1.10.2 Nytt stycke om "delgivning beslut om SGI?"

1.11 Ny text i avsnittet om avvisning och avskrivning i anledning av Domsnytt 2013:018, 2013:40 och 2014:007. Avsnittet har delats upp på "avvisning" och "avskrivning".

1.12 Prövning i sak. Tillägg Domsnytt 2012:105. Några stycken har flyttats till andra avsnitt.

1.12.1 Nytt metodstöd "Omprövningsbeslut som fattas före tvåmånadersfristens utgång".

1.12.2 Nytt avsnitt "Lagändring, ny praxis, övergångsbestämmelser"

1.13. Nytt rubriknummer; tidigare nummer 1.7.

1.13.1 Nytt metodstöd "Sammanhållna beslut".

1.13.2 Nytt metodstöd "Anstånd".

1.13.3 Nytt rubriknummer; tidigare nummer 1.7.1.

1.13.4 Nytt rubriknamn "Metodstöd – verkställande av omprövningsbeslut". Hette tidigare 1.7.1 Metodstöd – hantering av omprövningsbeslut.

1.13.5 Rubrik tillagd och text om "steglös avräkning".

1.13.6 Nytt rubriknummer; tidigare 1.7.3.

Kapitel 2

2.1 Tillägg till texten om ändring enligt 113 kap. 3 § SFB.

2.2 Lagt till sista meningen i andra stycket. Tagit bort skrivning om 20 kap. 10 a § AFL.

2.4.1 Rubriken ändrad till "Metodstöd – tidsfrist". Hette tidigare "2.4 Tidsfrist".

2.7.1 Tillägg i första stycket

2.7.2 Nya stycken tillagda

2.7.3 Omformulerad text

2.7.4 Nya texter om ändring till nackdel för den försäkrade.

2.7.5 Övrigt angående beslut; hette tidigare "2.8 Beslut".

Kapitel 3

Underrubriker och metodstöd tillagda. Domsnytt 2012:105 och 2014:007 har arbetats in i texten. Hänvisningen till lagrum om ålderspension har tagits bort.

3.1 Tillägg om negativ rättskraft och res judicata.

3.2 Tillägg om litis pendens.

3.2.1 Tillägg angående ny prövning.

3.3.1 Metodstöd om verkställighet och inhibition tillagt.

Kapitel 4

Flera av rubrikerna har döpts om till metodstöd.

4.2 Domsnytt 2013:040 har inarbetats.

4.3.1 Nytt "Metodstöd – rutin vid överklagande".

4.3.3 IM 2014:053 om nya rutiner för hur man meddelar fordringshanteringen vid omprövning/återkrav har inarbetats.

4.3.4 Nytt metodstöd. IM 2014:008 om hanteringen när begäran om omprövning sänts till inläsningscentralen har inarbetats.

4.7 Tillägg om beslut i internationell vård.

4.8 "Tidsfrister". li stycket är 113 kap. 32 § SFB borttagen.

4.9.3 Nytt "Metodstöd" handlar om anteckning om "ej anledning till ändring enligt 113:3".

4.9.4 Övrigt. Omarbetad skrivning.

Kapitel 5

5.1 Avsnittet har ändrats i anledning av nya regler i förvaltningsprocesslagen.

5.2 En laghänvisning angående AO har tagits bort eftersom lagen upphört. Nytt stycke tillagt.

5.2.1 Ett metodstöd tillagt.

5.3.1 Nytt "Metodstöd – När AO är part".

5.4 Nytt avsnitt om ombud.

5.5 Nytt avsnitt om anstånd.

5.8 Nytt avsnitt om i vilka fall Försäkringskassan överklagar.

5.9 Metodstöd "Hantering av domar och beslut från domstolarna".

5.10 Nytt "Metodstöd – Särskild hantering om beslutet som omprövats eller överklagats gäller återkrav vid beslut om slutligt bostadsbidrag/beslut om slutlig sjukersättning vid steglös avräkning".

5.11 Nytt stycket angående ärenden om internationell vård tillagt.

5.13 Tillägg om att det finns en handbok i fordringsmål.

5.15.1 Tillägg om hanteringen vid dom om "ej ändring".

5.15.2 Ändring i texten.

5.16. Ändring angående återkrav.

5.17 Nytt ”Metodstöd – Beslut från förvaltningsrätt eller kammarrätt.

Kapitel 6

Tagit bort laghänvisningen i första stycket till ålderspension.

Källförteckning och sakregister har uppdaterats.

Version 10

Borttag av kapitel 3, om omprövning av beslut om allmän ålderspension, kapitel 4, om följdändring avseende inkomstgrundad ålderspension, kapitel 5, om följdändring av beslut om garantipension, kapitel 10 om omprövning av beslut enligt SSAL och kapitel 11 om överklagande av beslut enligt SSAL.

1.1

Förtydligande om vad som gäller när den försäkrade kommer in med en missnöjesyttring över ett beslut som ändrats delvis med stöd av 113 kap. 3 § SFB.

1.3.4

Metodstödet har förtydligats bland annat har ett avsnitt inarbetats om vad som gäller när en begäran om omprövning lämnas in på fel enhet. IM 2010:115 ”Vissa frågor med anledning av adressändringsprojektet” har inarbetats.

1.5.2

Förtydligande om att avvisningsbeslut ska omprövas och vilka avvisningsbeslut som undantas från omprövningsskyldigheten.

1.6

Avsnittet har förtydligats det framgår vad en ny fullständig prövning av sakfrågan innebär.

1.7.2

Komplettering med den särskilda hantering som gäller vid omprövning av beslut om återkrav vid beslut om slutligt bostadsbidrag.

IM 2010:131 ”Registrering av att omprövningsbeslut och domar verkställs” har inarbetats i metodstödet.

2.2

Vissa förtydliganden har gjorts. Ett stycke har inarbetats om vad som gäller om ett beslut tillkommit på ett felaktigt sätt. Även förtydliganden om hur Försäkringskassan ska gå till väga vid ändring av ett beslut med stöd av 113 kap. 3 § SFB när den försäkrade överklagat och ärendet har överlämnats till domstol.

2.5

Förtydligande om att Försäkringskassan ska avslå en begäran om ändring som kommit in sedan två år förflutit från det att beslutet meddelats. Avslag ska inte meddelas om beslutet, trots den tid som gått, får ändras.

3

Rättsfallet RÅ 2005 ref 16 har inarbetats, om Försäkringskassans beslut vinner negativ rättskraft. Principerna om res judicata, rättsfallet RÅ 2004 ref 69, och litispensens har inarbetats. Kapitlet har också kompletterats med information om när det kan vara aktuellt för Försäkringskassan att begära inhibition vid överklagande till kammarrätt.

4.3.1

Metodstödet – Bildandet av akt för processföring har förtydligats.

5.3

Rättsfallet RÅ 2007 ref 2 har inarbetats.

5.5.1

Komplettering med den särskilda hantering som gäller vid överklagande och omprövning av beslut om återkrav vid beslut om slutligt bostadsbidrag. Även förtydliganden i övrigt bland annat vad gäller hantering av domar/beslut där inhibition tidigare yrkats/förordnats. IM 2010:131 "Registrering av att omprövningsbeslut och domar verkställs" har inarbetats.

5.5.2

Nytt metodstöd "Hantering av domstolsavgöranden som eventuellt ska överklagas av Försäkringskassan".

6.1.1

Nytt metodstöd.

Bilaga 1 har uppdaterats bland annat med koderna för verkställighet av omprövningsbeslut och domar.

Källförteckningen har uppdaterats.

Version 9

Anpassning har gjorts med anledning av de nya riktlinjerna (2011:10) Samverkan mellan återkrav och fordringshantering. I avsnitt 7.3.1 under rubriken Överklagande av beslut enligt 113 kap. 3 § SFB m.fl. har sista stycket tagits bort och flyttats till avsnitt 7.3.

Version 8

Hänvisningar till lagrum har ändrats med anledning av SFB.

1.5.2

Förtydligande av överklagandehänvisning vid beslut om avvising.

Överklagandetiden för ett avviseringsbeslut i ett ärende om förmåner enligt SFB är numera alltid två månader.

2.2

Alla beslut i ärende om förmåner enligt SFB kan omprövas.

Ändring av texten angående möjligheten att ändra beslut som överlämnats till domstol.

3–5

Avsnitten är ändrade med anledning av att Pensionsmyndigheten handlägger ärenden om ålderspension m.m.

Begreppen *inkomstgrundad ålderspension* och *garantipension* har ersatts med *allmän ålderspension*. I kapitel 4–5 används dock de tidigare begreppen för läsbarhetens skull.

Information om vårdår tar tagits bort.

7.5

Förtydligande av tidsfrister för överklagande av beslut enligt FL.

Version 7

1.1

Begäran om omprövning skickas till den beslutade enheten och granskas av specialist för eventuell ändring av beslutet enligt AFL 20:10a.

1.3.3

När den enskilde begär omprövning av beslut som AO överklagat.

1.3.4

Metodstöd angående hantering av begäran om omprövning på den beslutande enheten.

1.4

Förtydligande av Metodstöd – bildande av omprövningsakt.

1.5.2

Beslut om avvisning/avskrivning kan överklagas inom tre veckor.

1.7.1

Metodstöd – Hantering av handlingar som kommit in i samband med begäran om omprövning, vid överklagande eller under processen i domstol.

1.7.2

Komplettering av Metodstöd – hantering av omprövningsbeslut.

7.2

Möjligheten att ompröva ett avvisningsbeslut.

7.3.1

Akt vid överklagande från AO.

7.6.1

Tidsfrist då AO överklagar.

7.6.3

Ej prövning enligt AFL 20:10a då den enskilde begär omprövning av ett beslut som AO redan överklagat och som redan lämnats till förvaltningsrätten.

8.5.1

Information om att AO får ett eget exemplar av domstolens avgörande och hur Omprövningsenhet resp AO hanterar domar / processföringsakter Hantering av dom eller beslut från Regeringsrätten.

8.5.3

Arkivering av AO:s processföringsakter.

Version 6

1.3.4, 1.3.5 och 1.6.1

Metodstöd avseende omprövningsärenden enligt AFL.

1.7

Arkivering av omprövningsärenden enligt AFL.

3.3.5, 3.3.6 och 3.11.1

Metodstöd avseende omprövningsärenden enligt LIP och GPL.

3.12

Arkivering av omprövningsärenden enligt LIP och GPL.

3.13

Avsnittet har nytt nummer.

7.3

Förtydligande av att det är domstolen som prövar behörigheten hos den som överklagar ett beslut.

7.3.1

Metodstöd avseende akt för processföring.

7.6.1

FÖD 1981:10 har tagits bort. Anledningen till att domen tagits bort att den har medfört oklarheter om ifall Försäkringskassan ska godkänna att den försäkrade muntligen vill att ett brev, som skrevs före beslutet meddelades, också ska uppfattas som ett överklagande av beslutet. Ett överklagande eller en begäran om omprövning kan göras först efter det att beslutet meddelats och ska alltid vara skriftligt. Den borttagna domen redovisar endast vad som händer OM man felaktigt godkänner ett muntligt överklagande.

8.3 och 8.4

Ordet "försäkringsläkare" har ersatts med FMR (försäkringsmedicinsk rådgivare).

8.5.1

Metodstöd angående hantering av domar och beslut från domstolarna.

8.5.2

Metodstöd angående överklagande av domar och beslut.

8.6

Arkivering av processföringsakter.

Bilaga 2

Metodstöd – Anvisade texter i Åtgärdsraden i Diabas avseende processföring.

Version 5

2.7.4

Det tidigare exemplet var föråldrat och har därför bytts ut.

Version 4

1–2 och 6–7

De ändringar som gjorts i dessa kapitel är i huvudsak sådana ändringar som beror på avvecklingen av Försäkringskassans socialförsäkringsnämnder fr.o.m. den 1 januari 2008.

2.7.4

I detta avsnitt har det också gjorts ett förtydligande i fråga om när en förmån kan anses förfallen till betalning.

3 och 8

De ändringar som gjorts i dessa kapitel beror på sloandet fr.o.m. den 1 januari 2008 av bestämmelsen i 13 kap. 9 § LIP om att beslut om PGI får omprövas på begäran av den enskilde bara i samband med att beslutet om pensionsrätt eller pensionspoäng omprövas.

Detsamma gäller det tillägg som gjorts i avsnitt 3.3.3.

Version 3*1.4.2 Avvisning och avskrivning*

Här har tidigare sagts att det är lämpligt att ett avvisningsbeslut och ett i samband därmed fattat beslut där Försäkringskassan prövat om ändring ska göras med stöd av 20 kap. 10 a § AFL bör tas upp i samma beslutsunderrättelse. Detta har nu tagits bort.

1.5 Prövning i sak

Ett tillägg har gjorts där det anges vilka bestämmelser som ska tillämpas om en regeländring skett sedan det ursprungliga beslutet meddelades.

3.3.1 Vem som får begära omprövning

Ett tillägg har gjorts där det anges att en socialnämnd kan välja mellan att begära omprövning och att överklaga.

3.9 Omprövning ex officio då tidsfristen löpt ut

Ett tillägg har gjorts med anledning av Försäkringskassans rättsliga ställningstagande 2006:13. Nya exempel har tillkommit.

5. Följdändring enligt GPL

Avsnittet är nytt.

7.2 Beslut som får överklagas

I avsnittet har samma tillägg gjorts som i avsnitt 3.3.1.

7.6.2 Annan prövning (tidigare 6.6.2)

I avsnittet har samma ändring gjorts som i avsnitt 1.4.2. Vidare har en ändring gjorts med anledning det tillägg som gjordes i avsnitt 2.2 och 6.6.3 i Version 2.

Version 2*2.2 Beslut som kan ändras*

I avsnittet har ett tillägg gjorts som innebär att Försäkringskassan är förhindrad att ändra ett beslut enligt 20 kap. 10 a § AFL då Försäkringskassan överlämnat ett överklagande av beslutet till länsrätten. Tillägget är föranlett av JO:s beslut, dnr 3471-2002.

6.4 Rätt länsrätt

Ett tillägg har gjorts beträffande vilken länsrätt som är behörig då det första beslutet och omprövningsbeslutet fattats inom skilda domkretsar. Tillägget beror på fördelningen av ärenden inom Försäkringskassan enligt 63 § Försäkringskassans arbetsordning.

6.6.3

I avsnittet har samma ändring gjorts som i avsnitt 2.2.

9.4

Ett tillägg har gjorts med anledning av Försäkringskassans rättsliga ställningstagande 2005:2.

Version 1*5–6*

De ändringar som gjorts i dessa kapitel är i huvudsak sådana ändringar som beror på den fr.o.m. den 1 januari 2005 inrättade nya administrationen för socialförsäkringen.

Men även vissa andra ändringar har gjorts.

1.2 Beslut som omprövas

I avsnittet har ett tillägg gjorts som gäller Försäkringskassans skyldighet att ompröva ett beslut om avvisning enligt 20 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag. Tillägget är föranlett av Regeringsrättens dom i mål nr 831-1998 (RÅ 2001 ref 40).

1.5 Formell prövning

I delavsnittet "Avvisning och avskrivning" har det som sägs om överklagandetid i fråga om avvisning av en begäran om omprövning av beslut enligt AFL ändrats. Det anges nu att denna tid är tre veckor. Ändringen har gjorts med anledning av ett uttalande av JO i inspektionsprotokoll dnr 1024-2002.

6.4 Rätt länsrätt

Detta avsnitt är nytt och beskriver de fr.o.m. den 1 januari 2005 gällande forumbestämmelserna i fråga om överklagande av beslut enligt AFL och LIP.

6.5 Tidsfrister

I avsnittet har samma ändring gjorts som i avsnitt 1.5.

9 och 10

Dessa kapitel är nya och behandlar frågor om omprövning och överklagande av beslut enligt lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift (SSAL) som träder i kraft den 1 januari 2005.